

изчезнало заедно съ племето, което го е създало. Или пък трябва да се придположи, че Волга отъ памети вѣка е била обитавана отъ разни фински племена, които сж наричали рѣката различно. Славянитѣ и нѣкои турско-татарски племена сж приели много рано едно отъ тѣхъ. Къдѣ сж се дѣнали тѣмо тия фини, които сж прѣдали името на рѣката и намъ, — за това могатъ да сжществуватъ само догадки. Историчната етнография дору на живитѣ фински племена е много малко позната, колко повече на изчезналитѣ. Само съ помощта на лингвистиката ние можемъ да установимъ приблизително етнографскитѣ граници на финското племе въ Русия, неговитѣ разпрѣдѣления и културни сношения. Едничката мордва и племето Меря (сегашнитѣ черемиси?) иматъ щастieto, да бждатъ отбѣлзани отъ историята още въ V вѣкъ (Mordens, Merens у Иордана). Въ X вѣкъ помѣнува Мордва (*Mérđia*) К. Богренородни. Но за другитѣ многобройни фински народи по сѣрдното течение на Волга, долката на финското племе — нигдѣ ни думица въ това ранно врѣме. Географскитѣ названія ни говорятъ, че прѣди вотяцитѣ и черемиситѣ да се поселятъ въ сегашнитѣ си мѣста, последнитѣ сж били обитавани отъ особено неизвѣстно намъ, чуждо племе.¹⁾ Сжщо и Мордва не ще е автохтонна въ областта, която заема сега, ако се сжди по много мѣстни названія. Смирновъ забѣлзва, че нито една по-голяма рѣка въ прѣдѣлитѣ на нижегородската, пензенската, симбирската, тамбовската, саратовската губерния не носи типично мордовско име. Повечето отъ тѣхъ сж чужди на мордовския езикъ по своя съставъ и главно по своитѣ окончанія.²⁾ Прѣди V вѣкъ и много по-рано по тия мѣста (и много по-на югъ?) ще сж живѣли значи други фински племена, но какви? Отговоръ на тоя въпросъ ние за сега нѣмаме, както не знаемъ, *кога* тия фини сж били измѣстени на сѣверъ отъ други племена, между които въ единъ даденъ моментъ се явяватъ (не извѣстно точно отъ гдѣ) турско-татарски говорещитѣ прабългари, посѣляватъ се по плодороднитѣ брѣгове на широката, мончната Волга и почватъ, по примѣра на много първобитни народности (фински, славянски, турски и пр.), да се наричатъ „*обитатели на Волга, Волжски хора, Волжани*“, което е и *значението* на „*българинъ*“, както ще се потрудимъ тутакси да докажемъ.

Примѣрнѣтъ, че народи се наричатъ по името на голѣми рѣки, не е рѣдѣкъ и на изтокъ. *Hindu* води началото си отъ рѣката Индъ. (И до днесъ дору циганитѣ се наричатъ по нѣгдѣ *sinte*, жители на Индъ). Пермцитѣ и до днесъ се наричатъ *камиотиръ* (обитатели на Кама), Вотяците уд-морт-пи (обитатели на р. Ватка), сѣвернитѣ остици кондихо (отъ р. Конди и хо, човѣкъ), южнитѣ ас-яхъ (отъ Ас = р. Обь) и така нат.³⁾

¹⁾ Смирновъ, Вотяки р. 6, 9, 43.

²⁾ Мордва р. 7. Много отъ тия имена се оказватъ обаче съкратени или развалени въ уста на руския народъ. Ср. р. 8. и сл.

³⁾ Ср. изобщо за културното значение на голѣматѣ рѣки Leon Metchnikoff, *La civilisation et les grands fleuves historiques*, P. 1889, p. 130. и сл.